

به نام خدا

طرح ملی گفتگوی خانواده مرحله اول (کلیات)

سیامک نذری
(مجری ملی طرح گفتگوی خانواده)

زهرا قاسم‌زاده
(همانگ کننده طرح ملی گفتگوی خانواده)



انجمن جامعه‌شناسی ایران



معاونت امور زنان و خانواده
ریاست جمهوری

طرح ملی گفتگوی خانواده؛ تفاهم نامه ای به شماره ۱۶۸۰۸۶ بین انجمن جامعه شناسی ایران و معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری می باشد که در ۵۰ شهر ایران، توسط نمایندگان انجمن اجرا می شود.

سرشناسه	:	زند ضوی، سیامک، ۱۳۳۵ - نویسنده
عنوان و نام پدیدآور	:	طرح و گفتگوی خانواده (کلیات) / سیامک زنده‌ضوی، زهره قاسمی [برای معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری، انجمن جامعه‌شناسی ایران.
مشخصات نشر	:	دشتستان: هامون نو، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	:	۱۰۰ص؛ ربعی
فروست	:	مجموعه طرح و گفتگوی خانواده - ۱
شابک	:	۸-۷۲-۶۴۹۰-۰۰۷-۶۲۲-۶۴۹۰-۰۰۷-۱۵ ریل
وضعیت فهرست نویسی	:	فیپا
موضوع	:	مسائل اجتماعی -- ایران
موضوع	:	Social problems -- Iran
موضوع	:	خانواده‌سنجی -- ایران
موضوع	:	Family assessment -- Iran
شناسه افزوده	:	قاسمزاده، زهره، ۱۳۵۷-
شناسه افزوده	:	ایران. ریاست جمهوری. معاونت امور زنان و خانواده
شناسه افزوده	:	انجمن جامعه‌شناسی ایران.
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۷ ۱۸٫۹ / ۲ / HN ۶۷۰
رده بندی دیویی	:	۳۶۱/۱۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۵۴۱۸۶۹

مجموعه طرح ملی گفتگوی خانواده - ۱

طرح ملی گفتگوی خانواده - مرحله اول
(کلیات)

سیامک زندرسوی
زهرا قاسم زاده

نویسندگان

زمستان ۹۷

۲۰۰ نسخه

۱۰۰۰ تومان

ناشر

گامی

چاپ اول

شمارگان

قیمت

طراحی هنری

چاپ و صحافی

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.
دشتستان - انتشارات هامون نو



www.hamooniran.com

@hamooniran

* پیشگفتار

به نام آنکه جان را فکرت آموخت

جامعه ایران، همانند همه جوامعی که در معرض تغییرات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی قرار گرفته اند، شالوده های زندگی گذشته اش دستخوش تغییر شده است. نظام های ارزشی و هنجاری دیروزش، قدرت و قوام و انتظام بخشیده اند. این تغییرات تمایز یافتگی ها و تفاوت های اجتماعی فرهنگی را افزایش داده و در مواردی به تضادها و شکاف های اجتماعی اقتصادی و فرهنگی موجود دامن زده و تعارض ها و شکاف های اجتماعی جدیدی را نیز ایجاد نموده است.

این دگرگونی ها و تعارض ها، در بنیادی ترین و دیرپاترین نهاد اجتماعی، یعنی نهاد خانواده هم اثری داشته است. با کنار قدرت و روابط درونی و بیرونی خانواده را تحت تاثیر قرار داده است. با عمیق دلیلی امروز در بسیاری از خانواده ها با مسائل و مشکلات فراوانی روبرو هستیم. که منش این است که در نظام تقسیم کار جنسیتی و والد-فرزندی در درون و بیرون خانه، ابهام هایی ایجاد شده است؛ و این ابهام های نقشی، در روابط اعضای خانواده اختلال ایجاد کرده است، به طوری که در مواردی افراد انتظار و توقعات یکدیگر را درک نمی کنند و از برقراری یک رابطه انسانی سازنده و مثبتی، سرعناد ناتوانند؛ و اینها همه کیفیت زندگی اعضای خانواده را کاهش داده و موجب اختلال کارکردی هم شده است و در مواردی گسیختگی خانواده را برپا داشته است.

تفاوت ها، تعارض ها و شکاف هایی که در شرایط جدید و در اثر دگرگونی های اجتماعی و فرهنگی ایجاد شده است، لازم است به خوبی فهمیده شوند؛ صورت های عادی آنها که از اقتضائات جامعه جدید است به رسمیت

شناخته شود و اگر پیامدهای نامطلوبی دارند برای کاهش آنها چاره‌اندیشی شود و اگر پدیده‌های غیرضرور و قابل اجتنابی هستند، برای کاهش آنها چاره‌اندیشی و اقدام شود. این کار مستلزم یک گفتگوی همه‌جانبه و فراگیر درون جامعه، درباره این مسائل و موضوعات است. گفتگویی که در مرحله اول صاحب‌نظران، فعالان مدنی و مدیران اجرایی و در مرحله دوم همه اتحاد جامعه را در برگیرد.

با توجه به اینکه خانواده مهمترین و تاثیرگذارترین واحد اجتماعی است که کیفیت روابط و تعاملات درون آن، بر کیفیت کنش‌های اجتماعی و انسانی اعضا، درون از خانه هم اثرگذار است، این گفتگو می‌تواند با محوریت مسائل خانوادگی آغاز شود تا از خلال گفتگو درباره این واحد حیاتی اجتماعی، که ظرفیت بسیار بالایی برای دامن زدن به گفتگوهای هم‌گرایانه دارد، مهارت‌های گفتگویی را اگر همه ما، درگیر در این گفتگو، و به تبع آن در سایر گروه‌های اجتماعی، افزایش یابیم؛ و در عین حال، از خلال این گفتگوها فهم مشترکی از مسائل و مشکلات نهاد خانواده و راه‌های کاهش آنها ایجاد شود و در درون جامعه منتشر شود.

بر مبنای مقدمه تحلیلی که در "۱" بدان اشاره شد انجمن جامعه‌شناسی ایران، «طرح ملی گفتگوی خانواده» را که به ابتکار معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری آغاز شده بود، اقدام بسیار مثبت و ارزشمندی می‌کند به همین دلیل هیأت مدیره انجمن، با مساعدت معاونت برای همکاری در اجرای این طرح را پذیرفت و براساس تفاهات حاصل شده که بین دو طرف امضا شد انجمن مسوولیت همکاری در اجرای این طرح را بر سطح ملی را پذیرفت و با استفاده از همه ظرفیت‌های دفاتر انجمن و اجتماع ملی جامعه‌شناسی در سراسر کشور، به اجرای این طرح همت گمارد.

براساس برنامه توافق شده، قرار است در مراکز استان‌ها و برخی از شهرها، مدیران دفاتر انجمن جامعه‌شناسی ایران (و در جاهایی که انجمن دفتر ندارد، یکی از دانش‌آموختگان علوم اجتماعی)، مسوولیت تسهیلگری برای برگزاری این گفتگوها را به عهده بگیرند. این تسهیلگران با همکاری مدیران

امور زنان و خانواده استان ها، از صاحب نظران و دانشگاهیان محلی، فعالان حوزه مدنی، رسانه ای و سازمان های مردم نهاد، و مدیران اجرایی دعوت می کنند تا در نشستی به گفتگو درباره مسائل خانواده و دشواری های برآمده از تفاوت ها و اختلافات نسلی در آن منطقه بپردازند در این نشست مهمترین مسائل و چالش ها مشخص می شوند و درباره راه های مواجهه با آنها چاره اندیشی می شود.

این طرح چندپایامد مثبت در بر دارد که به شرح زیر به آنها اشاره می شود:

به تقویت گفت و گو میان ضرورت گفتگو درباره مسائل و مشکلات جامعه ایران و تلاش برای رسیدن به اجماع های برآمده از گفتگو کمک می کند.

در سطح اجتماعی شبکه ای از نخبگان را در ارتباط با یکی از موضوعات حیاتی جامعه ایران یعنی خانواده و مناسبات نسلی، شناسایی و فعال می کند.

تمرینی برای تحلیل و همکاری جریان های مختلف فکری و گروه های مختلف اجتماعی است.

تعامل و همکاری صاحب نظران دانشگاهی، فعالان حوزه عمومی و جامعه مدنی و رسانه ای، و مدیران دستگاه های اجرایی راه که برای حل مسائل امروز جامعه ایران بسیار ضروری است، تمرین و تسهیل می شود.

اجتماع علمی جامعه شناسی و علوم اجتماعی و شبکه انجمن جامعه شناسی ایران را در سطح کشور فعال می کند و ارتباط جامعه شناسان مناطق مختلف با انجمن را تقویت می کند.

زمینه ای برای بردن دانش اجتماعی به سمت جنبه های کاربردی و تمرکز بر مسائل بومی و منطقه ای است، و مجموعه ای ارزشمند از دانش اجتماعی در ارتباط با مسائل محلی و منطقه ای ایجاد می کند که هم ارزش شناختی و علمی دارد و هم ارزش کاربردی.

برای تسهیل در بهر مندی دیگران از دستاوردهای این طرح، قرار شد اطلاعات و گزارش های مربوط به اجرای این طرح به صورت شفاف و به هنگام در سایت انجمن جامعه شناسی ایران منتشر شود.

به همین دلیل صفحه مخصوص این طرح با آدرس: <http://www.isa.org.ir>